

K ÚKOLŮM

výcvikového roku

Události uplynulého roku znovu jasně dokumentují složitost a dynamičnost vývoje současného třídně rozděleného světa. Mírové úsilí socialistických států v čele se Sovětským svazem naráží na každém kroku na odpor mezinárodního imperialismu. Tento odpor se daří překonávat jedině díky rozvážné politice socialistických států, které se opírají o silný morálně politický, ekonomický a vojenský potenciál socialistického tábora. Svědčí o tom také události uplynulého roku, jako je např. řešení vztahů s NSR, zastavení opakované agrese Izraele na Středním východě a další. Svědčí o tom výsledky mírové ofenzívy socialistického tábora při řešení základních problémů života na naší planetě.

Morálně politická jednota socialistických států, jejich ekonomická a vojenská síla jsou hlavním garantem zachování míru a zabezpečení pokroku.

Denně se před našima očima odehrává neúprosný boj mezi silami pokroku a reakce. Mezinárodní imperialismus se nevzdal svých záměrů likvidovat socialismus.

Horečné zbrojení a vymyšlení nových vojenských doktrín jsou toho jasným svědectvím. To vše nás nutí udržovat vysokou bdělost a bojovou připravenost ozbrojených sil, neustále zvyšovat připravenost velitelů a štábů jako hlavních organizátorů boje a operace.

— ★ —

V uplynulém výcvikovém roce dosáhla naše armáda dalšího zvýšení úrovně přípravy velitelů a štábů. Nejpozitivnější v této oblasti je skutečnost, že se podařilo sjednotit názory velitelů a štábů svazů na základní otázky přípravy, plá-

nování a vedení operace. Velitelé a štáby hlouběji rozpracovali problematiku překrytí státní hranice a odražení agrese vzdušného a pozemního nepřítele, zásady vedení operace s použitím klasických prostředků ničení i otázky likvidace následků a obnovení bojeschopnosti vojsk po jaderných úderech nepřítele.

Chceme-li shrnout základní poznatky v této oblasti za uplynulý výcvikový rok, bude správné zhodnotit tento okruh otázek:

1. Dosažený stupeň teoretických znalostí.
2. Sladěnost práce štábů a její efektivnost při práci v poli.
3. Praktické návyky jednotlivých velitelů a pracovníků štábů v plnění konkrétních funkčních povinností v pracovních kolektivech štábu v poli.
4. Úroveň řízení velitelsko-štabních cvičení, jejich přiblížení bojovým podmínkám, vytváření a rozehra poučných komplexních situací, při kterých budou skutečně všichni příslušníci cvičících štábů plně zaměstnáni tak, jako by tomu bylo v reálných bojových podmínkách.

Zastavme se v krátkosti u jednotlivých otázek:

1. Úroveň teoretických znalostí velitelů a štábů se dále zlepšila. Velitelé a štáby zvládli základní principy přípravy a vedení operace. Praxe cvičení však ukazuje, že prostředky radioelektronického boje, jejich možnosti a účinky zatím nezaujímají v teoretické přípravě velitelského sboru takové místo, jaké si zasluhují. Velitelé a štáby nekomplexně studují otázky odražení agrese vzdušného a pozemního nepřítele s použitím všech prostředků, tedy i prostředků radioelektronického boje. V oblasti teorie zatím nedůsledně rozpracovávají efektivnost komplexního použití všech prostředků, které by se zúčastnily odražení hromadných úderů nepřátelského letectva při zahájení války s použitím klasických prostředků ničení.

Odpovídající efekt PVO vytváří optimální podmínky pro použití všech prostředků boje s nepřátelskými tanky a obrněnými transportéry při současném odražení agrese vzdušného a pozemního nepřítele. Závažnost úkolů odražení agrese vzdušného a pozemního nepřítele na začátku války sladěným použitím všech prostředků si zasluhuje stále vysokou pozornost jak v teoretické, tak i praktické řídicí práci velitelského sboru.

Vedle těchto problémů nepodařilo se docílit v oblasti rozšiřování teoretických znalostí jednotného chápání obsahu „zámyslu“ a „rozhodnutí“ velitele. Určitý vliv má zastarání některých ustanovení předpisu Oper-1-1. V rámci celé naší koalice Varšavské smlouvy ustálil se v posledních letech tento obsah „rozhodnutí velitele (např. armády) pro operaci“:

1. Zámysl operace.
2. Okoly a objekty i způsob použití jaderných zbraní.

3. Úkoly msd, td, raketových vojsk, dělostřelectva, letectva, vzdušných výsadků, protivzdušné obrany a záloh.

4. Organizace součinností.

5. Zabezpečení operace a velení vojskům.

Pokud se týká zámyslu, jeho základ tvoří:

- určení hlavního uskupení nepřítele a způsob jeho zničení,
- určení směru hlavního úderu a směrů druhých úderů,
- operační učlenění vojsk.

V této souvislosti zdůrazňuji, že hlavní složitost vyjádření zámyslu první útočné operace spočívá v tom, že v něm musí být vyjádřeno odrážení agrese vzdušných a pozemních sil nepřítele, zničení jeho protistojících uskupení i dosažení cílů operace s použitím jaderných zbraní i bez jejich použití.

Zámysl, rozhodnutí i plán operace je jeden jak na operaci vedenou s použitím jaderných zbraní, tak i bez jejich použití.

2. Sladěnost štábů pro práci v poli a efektivnost jejich práce jsou jedním ze základních předpokladů splnění úkolů operace. Čas je neúprosný a stále platný činitel efektivnosti práce štábu. Doba na uskutečnění opatření velení vojskům jak v období příprav, tak i při vedení operace se v soudobých podmínkách výrazně zkrátila. Neobyčejná rychlost, s jakou probíhá vývoj situace v současném boji vyžaduje, aby všechna opatření spojená s velením byla uskutečňována v co nejkratší době. Tuto skutečnost názorně vyjadřuje vzorec operativnosti velení, kde „T“ (velení) < „T“ kritické. Při posuzování operativnosti velení je tedy prvořadá včasnost a ne rychlost velení. Včasnost je tedy kritická doba, po jejímž uplynutí se daná činnost jeví neefektivní, popřípadě i neuskutečnitelná. Největší časové úspory v práci štábu v poli je možné dosáhnout dovedným využíváním spojovacích prostředků, aparatury ZAS i VČ, výpočetní techniky, magnetofonů a jiných prostředků automatizace a mechanizace velení, včetně formalizované dokumentace.

Práce štábu bude vždy závislá na stylu práce velitele a náčelníka štábu a její sladěnost podstatně ovlivní stupeň sladěnosti a cílevědomosti práce operačního oddělení (správy) a zpravodajského oddělení (správy).

V uplynulém výcvikovém roce se zvýšila sladěnost práce štábů hlavně v horizontální rovině. Přesto zůstávají i nadále problémy ve vertikální rovině. Nejsou důsledně zvládnuty zásady souběžného plánování od svazu až po útvar a problémem zůstává přesnost a důsledné sladění práce zpravodajských orgánů, operačního oddělení, oddělení RVD a letců při uskutečňování jaderných úderů.

3. V soudobých podmínkách jsou kladeny vysoké nároky na praktické návyky jednotlivých pracovníků štábu v přesném plnění konkrétních funkčních povinností v pracovních kolektivech štábu v poli. Je tomu tak proto, že štáb jako celek může úspěšně plnit úkoly jedině tehdy, budou-li dokonale připra-

vení všichni jeho příslušníci, bude-li jejich práce přesná a vysoce organizovaná. Můžeme říci, že úroveň připravenosti jednotlivých příslušníků štábu charakterizuje i stupeň připravenosti štábu jako celku.

V připravenosti každého pracovníka štábu mají význam především jeho morálně politické vlastnosti, teoretické znalosti, jeho pracovní schopnosti, jeho vytrvalost, pružnost, přesnost a disciplinovanost.

Vychovat takovéto pracovníky štábu je proces dlouhodobý, ve kterém rozhodující úlohu sehrávají praktické nácviky, zaměstnání a cvičení. Není možné pracovníkovi štábu ukládat takové úkoly, ve kterých nemá žádné návyky.

V této souvislosti se pozastavme u problému návrhů náčelníků pro přijetí rozhodnutí velitele. Vysoce kvalifikovaný náčelník přednese návrh účelově úzce zaměřený k přijetí rozhodnutí, jeho struktura je přísně logická, nehovoří o tom, o čem je přesvědčen, že velitel zná, je stručný a přísně věcný. Naproti tomu nezkušený náčelník hovoří o všem, co mu dané schéma návrhu předkládá a podstatu toho, co potřebuje velitel pro své rozhodnutí, přednést nedokáže.

V tomto směru jsme zůstali zatím ještě hodně dlužni své osobní přípravě, ale i činnosti v rámci ostatních forem přípravy štábů.

4. Řízení velitelsko-štabních cvičení je základní a rozhodující formou přípravy velitelů a štábů k plnění úkolů v poli.

Při řízení velitesko-štabních cvičení řešíme celý komplex úkolů. Do popředí však vystupují dva úkoly, které rozhodujícím způsobem ovlivňují celý průběh cvičení. Jsou to:

- komplexnost, způsoby a kvalita rozehry situací v souladu s rozhodnutími cvičících,
- nepřetržitě a náročné hodnocení práce cvičících.

Jednotlivé situace rozebíráme takovými způsoby jakými by štáby získávaly zprávy o situaci nepřítele a vlastních vojsk ve skutečné operaci.

Tak např. zprávy o nepříteli předáváme cvičícím štábům od vzdušného průzkumu, od všech prvků pozemního průzkumu, od sousedů, od velitelů a štábů jednotek v dotyku, od civilního obyvatelstva, od vyššího štábu. Přitom část zpráv přijímá PVS, část VS, TVS. Jejich cestou zprávy pronikají do zpravodajského střediska, kde jsou analyzovány, vyhodnocovány a předkládány k využití.

Při rozehře situací vlastních vojsk se plně osvědčila koncová rozhodčí služba, která funguje jako podřízený stupeň velení.

S prací koncových rozhodčích zatím nemůžeme být spokojeni. Mechanicky sice přenášejí rozehranou situaci tak, jak ji obdrželi od ředitelství cvičení k určité době, ale mezi tím v období 2—4 hodin nedokáží udržovat cvičící v neustálém napětí v důsledku dynamičnosti boje. Nedokáží sami mezi základ-

ními situacemi rozpracovat vývoj boje v jeho soudobé složitosti a dynamičnosti, aby tak práci cvičících přiblížili reálným bojovým podmínkám.

Vedle těchto skutečností má na úroveň řízení velitelsko-štabních cvičení podstatný vliv prověřování reálnosti přijatých rozhodnutí velitelů a vydaných rozkazů a nařízení. Za tím účelem se přibírají na rozhodující epizody cvičení určité jednotky a útvary, které značkují reálnou činnost bojujících vojsk. Abychom mohli prověřit reálnost kalkulací cvičícího štabu k odrazení agrese vzdušného nepřítele, můžeme prověřit hromadný vzlet např. jednoho stíhacího leteckého pluku a včasnost jeho přiletu na jednotlivé čáry přepadu. S cílem prověřit připravenost jednotek přikrytí k odrazení útoku nepřátelských tanků a obrněných transportérů, můžeme přední okraj pásma přikrytí vést ve VVP tak, abychom mohli vytvořit odpovídající terčové situace.

Chceme-li prověřit možné tempo útoku při průlomu nepřátelské obrany a účinnost dělostřelecké přípravy průlomu, v rámci VVP můžeme vyvést na cvičení s bojovou střelbou motostřelecké, tankové, dělostřelecké jednotky a útvary.

Chceme-li prověřit reálnost rozhodnutí a kalkulací k uskutečnění prvního jaderného úderu, můžeme vyvést na cvičení některé štáby raketového vojska a jednu palebnou baterii až oddíl a 1 roj až letku letectva. Zvlášť velký význam bude mít takové prověření při úderu na cíl, který vyžaduje doplňkový průzkum letectva a který ničí raketové vojsko.

Závěrem této problematiky zdůrazňuji význam některých skutečností:

- při cvičení (VŠC) se musí rozvíjet a plně pracovat všechna místa vedení (PVS, VS, TVS),
- všem se musí rozehrávat situace,
- rozehra situací musí být dynamická a nepřetržitá,
- koncový rozhodčí nesmí vědět plán rozehry; přebírá rozkazy a nařízení od cvičících, ale své rozhodnutí nejdříve přednese rozhodčímu u svého nadřízeného stupně a až podle jeho pokynů hlásí své rozhodnutí svému cvičícímu nadřízenému.

K tomu, aby velitelsko-štabní cvičení mohl řídící úspěšně řídit, je potřebné promyšleně rozmístit orgány ředitelství cvičení, rozhodčí služby, koncové rozhodčí služby, zabezpečit mezi nimi spolehlivé spojení a vybavit je potřebnou technikou a pomůckami.

— ★ —

Ke kvalitnímu splnění hlavních úkolů přípravy velitelů a štábů ve výcvikovém roce 1973—1974 tak, jak je stanoví Rozkaz ministra národní obrany, mají rozhodující význam teoretické znalosti a správné pochopení úkolů. Jak ukazují první zaměstnání velitelské přípravy v novém výcvikovém roce, velitelé a štáby přistupují s plnou odpovědností k jejich plnění.

Úkoly stanovené pro přípravu velitelů a štábů v Rozkaze ministra národní obrany na nový výcvikový rok jsou velmi náročné. Jejich splnění je možné jen za podmínky dalšího zvýšení osobní připravenosti každého velitele a pracovníka štábu. Přitom na prvním místě stojí otázky ideově teoretické přípravy, zdokonalování operačně taktických a vojenskotechnických znalostí a systematické zvyšování znalostí a návyků při plnění svých konkrétních povinností v kolektivu štábu.

Připomeňme si v této souvislosti slova soudruha Lenina: „Chceme-li řídit, musíme být k tomu kompetentní. Musíme úplně a přesně znát všechny podmínky výroby a techniku.“ Tato slova se vztahují i na připravenost velitelů a pracovníků štábu.

Úspěšné splnění úkolů v přípravě velitelů a štábů v novém výcvikovém roce je podmíněno hlubokými a pevnými znalostmi vojenského umění, správným chápáním podstaty a reality soudobého boje, osvojením si nejracionálnějších metod řízení vojsk, znalostí názorů nepřítele na vedení soudobé války uměním reálně předvídat a tvořivým způsobem přistupovat k plnění úkolů.